

О.В. НЕСТЕРЕНКО, М.В. ХУДИК кандидати техн. наук, доценти,
О.Ю. БЛІЗНЮКОВА, канд. техн. наук, Є.В. ЗІНЧЕНКО, бакалаврант
Криворізький національний університет

РИЗИКИ ТА ВИКЛИКИ ВОДОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИВБАСУ В УМОВАХ ВІЙНИ

В умовах повномасштабної війни проблема водозабезпечення набуває критичного значення для промислових регіонів України. Особливо гостро вона проявляється у Криворізькому басейні — одному з найбільших центрів гірничодобувної та металургійної промисловості. Висока концентрація промислових підприємств, значне техногенне навантаження та залежність від централізованих джерел водопостачання формують складну систему екологічних ризиків [1].

Ключовим фактором загострення водної кризи стало руйнування Каховської гідроелектростанції у 2023 році, що призвело до втрати основного джерела водопостачання для Кривого Рогу. Унаслідок цього майже мільйон мешканців регіону залишилися без стабільного доступу до води. В екстреному порядку було реалізовано альтернативні рішення, зокрема перенаправлення водних потоків і будівництво магістральних водогонів, однак ці заходи мали тимчасовий характер і не вирішили проблему якості води [2].

Одним із головних екологічних ризиків для регіону є забруднення водних ресурсів шахтними та зворотними водами. У Кривбасі функціонують десятки гірничодобувних підприємств, діяльність яких супроводжується утворенням значних обсягів високомінералізованих вод. За відсутності належної очистки ці води скидаються у природні водойми, зокрема річку Інгулець, що призводить до підвищення рівня мінералізації та погіршення якості води [3].

Проблема шахтних вод значно загострилася в умовах війни, оскільки частина інфраструктури зазнала пошкоджень, а контроль за екологічними процесами ускладнився. Експерти зазначають, що неконтрольоване накопичення та скидання шахтних вод може призвести до довготривалих негативних наслідків для довкілля, включаючи забруднення підземних вод та деградацію водних екосистем [3].

Додатковим фактором ризику є погіршення технічного стану водопровідної інфраструктури міста. Унаслідок бойових дій пошкоджуються насосні станції, трубопроводи та водоочисні споруди. Так, після ракетних ударів існувала реальна загроза зупинення Карачунівського водопровідного комплексу, що могло призвести до повного припинення водопостачання у місті та навколишніх селах [2]. Водночас аварійні ситуації вимагають оперативних рішень, які не завжди враховують екологічні наслідки.

Важливим аспектом проблеми є також якість питної води. За даними досліджень, у 2024 році мешканці Кривого Рогу витратили понад 86 млн грн на придбання очищеної води та ремонт побутової техніки через низьку якість водопостачання [3]. Це свідчить про суттєве погіршення споживчих характеристик води та наявність системних проблем у сфері водоочищення.

Отже, водозабезпечення Криворіжжя в умовах війни є складною багатофакторною проблемою, що поєднує технічні, екологічні та соціально-економічні аспекти. Основними викликами залишаються дефіцит водних ресурсів, забруднення води шахтними стоками, зношеність водопровідної інфраструктури та наслідки воєнних дій. Для забезпечення сталого розвитку регіону необхідним є впровадження комплексних заходів, спрямованих на модернізацію водогосподарських систем, зниження техногенного навантаження та підвищення ефективності екологічного контролю.

Список літератури

1. Верховна Рада України. Рішення Комітету з питань екологічної політики щодо водної кризи у Кривому Розі. 2025. URL: <https://komekolog.rada.gov.ua> (дата звернення: 20.03.2026).
2. Рудана. Три роки великої війни: як Кривий Ріг втримав систему водопостачання. 2025. URL: <https://rudana.com.ua> (дата звернення: 20.03.2026).
3. ДТКР. Водна криза: стан питної води у Кривому Розі. 2025. URL: <https://dtkr.com.ua> (дата звернення: 20.03.2026).